

(CAT)

AGUSTÍN ORTIZ HERRERA ANOMENAR, POSSEIR. CRÍTICA DE LA PRÀCTICA TAXONÒMICA

PROJECTE D'INVESTIGACIÓ

El projecte de recerca d'Agustín Ortiz Herrera *Anomenar, posseir. Crítica de la pràctica taxonòmica* se centra en la taxonomia i el sistema de classificació modern d'espècies naturals desenvolupat pel botànic, zoòleg i metge suec Carl Linnaeus (1707–1778). L'aportació científica més destacada de Linnaeus va ser la invenció d'un sistema de nomenclatura binomial per anomenar els organismes. Per exemple, el terme format per dos elements *Homo sapiens* designa l'única espècie viva del gènere *Homo*: els humans. Aquesta convenció va ser acceptada universalment i la classificació jeràrquica es va consolidar ràpidament com a base cognitiva dominant de la cosmovisió occidental de la natura. ⁱ L'obra de Linnaeus *Systema Naturae*, publicada el 1735, estableix una classificació del món natural i ho fa segons el gènere; d'aquesta manera va propiciar una forma d'entendre la història natural com una estructura extremament patriarcal. Aquest fet ha transcendit la ciència i ha passat a dominar altres àmbits de la cultura i el coneixement. ⁱⁱ

Ortiz Herrera ha dut a terme el seu projecte de recerca en col·leccions botàniques, centres acadèmics i biblioteques especialitzades en la tasca científica de Linnaeus ubicades a Uppsala, Suècia (on Linnaeus va acabar sent rector de la universitat de la ciutat), i a Londres (on es va crear, l'any 1788, la Societat Linneana de Londres, la societat de biologia més antiga del món que segueix en actiu). ⁱⁱⁱ Tot i fer honor al lema "Naturae Discere Mores" (Per aprendre els camins de la natura), Ortiz Herrera va més enllà i connecta l'herència de Linnaeus amb dos nodes de recerca clau a Espanya: el Gabinet Salvador, a l'Institut Botànic de Barcelona, i el que va ser el Museu de Zoologia, al parc de la Ciutadella de Barcelona. ^{iv} D'aquesta manera, busca portar els paradigmes taxonòmics al present per analitzar-los enfront de les recents teories posthumanistes, *queer*, feministes i decolonials emergents. ^v

Adoptant la reivindicació de Teresa Castro d'una "natura *queer*" i una "botànica *queer*", el projecte dut a terme per Ortiz Herrera rebutja la concepció antropocèntrica i dualista

que ha separat els humans dels no humans amb l'objectiu de superar els límits de l'excepcionalisme occidental i el seu tentacle colonitzador. ^{vi} Castro ha identificat un "gir vegetal" en àmbits de coneixement i creació actuals, en els quals filòsofs com Emanuele Coccia ens conviden a pensar *en* i *amb* la vegetació o els fongs i a tenir en compte les relacions herbívores o fúngiques i les maneres de ser no jeràrquiques. Aquest enfocament encaixa amb la reivindicació de l'antropòleg brasiler Eduardo Viveiros de Castro de "descolonitzar la ment" i refuta les relacions jeràrquiques entre els "nostres" pensaments i els dels altres. ^{vii}

Un altre punt important del treball d'Ortiz Herrera ha estat posar en relleu l'obra científica de Lynn Margulis (1938–2011), una figura poc ortodoxa les teories de la qual sobre l'evolució i la simbiosi eren sovint objecte de burla i menyspreu per part de l'establishment masculí perquè semblaven contradir el dogma darwinian de la selecció natural. Com a defensora de la teoria

de l'endosimbiosi, Margulis plantejava que les formes de vida simples es fusionaven per formar òrgans cel·lulars com els mitocondris. Considerava que la vida és una unió simbiòtica i cooperativa que permet que aquells que s'associen tinguin èxit; més endavant, aquesta teoria va ser adoptada i confirmada àmpliament.

El projecte d'Ortiz Herrera introdueix l'epistemologia *queer* a través d'una sèrie de trobades, una ruta urbana a peu i una lectura col·lectiva. La primera activitat serà una ruta guiada de dues hores pel Poblenou, en la qual s'identificarà i analitzarà la taxonomia vegetal i la seva procedència colonial. L'endemà es farà una ruta similar al Jardí Botànic de Montjuïc, on l'artista conduirà un debat a l'entorn del medi "natural" creat per l'home.

Hi haurà una tercera activitat, que tindrà lloc en col·laboració amb Hangar – Centre de Producció i Recerca d'Arts Visuals de Barcelona com a part del programa "Ficcions del des-ordre", i que consistirà en una lectura col·lectiva de l'obra de Derek Jarman *Modern Nature* (Natura moderna). Publicada el 1991, aquesta biografia és un diari del cineasta, artista i activista britànic durant els seus últims anys a Prospect Cottage, a l'àrida costa de Kent, al sud-est d'Anglaterra. Jarman va adquirir una casa de pescador a Dungeness l'any 1986, poc després d'haver estat diagnosticat positiu en VIH, amb la idea de retirar-s'hi durant els últims

anys de vida abans de morir, l'any 1994. Actualment, aquesta emblemàtica caseta de fusta negra amb els marcs de les finestres de color groc rovell es veu dominada per la presència imponent de la central nuclear de Dungeness i resta envoltada d'una extensa platja de còdols i d'un vistós jardí, els límits del qual Jarman va descriure com l'horitzó.

– Latitudes

ⁱ Linnaeus va ser el primer d'utilitzar-lo de manera sistemàtica en el seu llibre, si bé el sistema conegut actualment com a nomenclatura binomial ja l'havien desenvolupat en part els germans Gaspard i Johann Bauhin 200 anys abans.

ⁱⁱ Al llarg de la seva vida, Linnaeus va publicar 12 edicions de l'obra *Systema Naturae*. La desena edició, del 1758, es considera el punt de partida de la nomenclatura zoològica.

ⁱⁱⁱ Sir James Edward Smith va adquirir les col·leccions botàniques, zoològiques i bibliogràfiques de Linnaeus per un miler de guinees per fundar, l'any 1788, la Societat Linneana de Londres. Va ser en una reunió de la societat l'any 1858 que es van presentar per primer cop els estudis de Charles Darwin i Alfred Russel Wallace que descriuen la teoria de l'evolució a través de la selecció natural. <https://www.linnean.org>

^{iv} La família Salvador va ser una dinastia d'apotecaris i naturalistes de Barcelona que entre els segles XVII i XIX van arribar a recollir més de 14.000 espècimens. El Gabinet

Salvador és l'exemple més representatiu del país d'un gabinet de curiositats o *wunderkammer*, un format de presentació que precedeix la invenció del museu modern i la separació entre ciències i humanitats. <https://museuciencies.cat/es/area-ciencia/colecciones/coleccion-salvador/>

^v El Gabinet Salvador, creat el segle XVII, inclou l'herbari més antic que es coneix d'Espanya, així com llibres, documents, col·leccions de mol·luscos, fòssils i animals dissecats. El Museu Zoològic de Barcelona va estar ubicat dins l'edifici modernista conegut com a Castell dels Tres Dragons entre el 1920 i el 2010, moment en què va ser reubicat i rebatejat com a Museu de Ciències Naturals de Barcelona, també conegut com a Museu Blau.

^{vi} Teresa Castro, "The Mediated Plant", *e-flux Journal* #102, setembre de 2019, <https://www.e-flux.com/journal/102/283819/the-mediated-plant/>

^{vii} Emanuele Coccia, *The Life of Plants: A Metaphysics of Mixture*, Polity Press, 2018.

AGUSTÍN ORTIZ HERRERA

(Barcelona, 1970) treballa entre la imatge en moviment i la performance. Va estudiar belles arts a la Universitat de Barcelona (1998), cinematografia a Nova York (2003) i té un títol de màster en belles arts per la Universitat de Belles Arts, Arts Aplicades i Disseny de Konstfack, a Estocolm (2016). Les seves exposicions més recents inclouen *Oblivion*, a K.R.O.P.P., Uppsala Konsert & Kongress, Uppsala (2019); *Konst tar plats*, a Österbybruk, Suècia (2018); *Potenciació a llarg termini*, a Paratext 24, Hangar, Barcelona (2017), i *El umbral de primavera*, a Madrid (2018). En l'actualitat és artista resident a Hangar – Centre de Producció i Recerca d'Arts Visuals de Barcelona.